

İKİNCİ BÖLÜM

Planların Hazırlanması ve Onaylanması

Haritalara Dair Esaslar

Madde 6- Haritaların yapılması ve onaylanmasında aşağıdaki ilke ve esaslara uyulur.

f) Afet haritaları, **VE YERLEŞİME UYGUNLUK HARİTALARI** Bakanlık, kamu kurum ve kuruluşları veya idarece yapılır, yaptırılır; Bakanlık veya İl Özel İdaresince **BAKANLIKÇA** onaylanır. **JEOLojİ HARİTALARI TMMOB-JEOLojİ MÜHENDİSLERİ ODASINCA ONAYLANIR.** Afet **VE YERLEŞİME UYGUNLUK** haritalarının hazırlama usul ve esasları Bakanlıkça yayımlanan Yönetmelikle belirlenir.

h) Bu Kanun uyarınca yapılması ve onaylanması zorunlu afet, **JEOLojİ VE YERLEŞİME UYGUNLUK** haritaları uzmanlık ve çalışma durumlarına göre, Bakanlıkça düzenlenen Müelliflik Belgesine sahip mühendisler tarafından hazırlanır.

GEREKÇE: Taslağın “Tanımlar-3. maddesinde” yapılan eklemelere dayalı olarak 6. maddedeki bazı açılımlar yeniden düzenlenmiştir. Diğer yandan imar planına esas jeolojik-jeoteknik etüt raporları ve yerleşime uygunluk haritalarının, taslaktaki gibi afet haritaları olarak adlandırılmış olsa da, onay işlemlerinin yerleştirilmesi ve İl Özel İdarelerine devredilmesi uygun bulunmamıştır. Afet zararlarının azaltılması sürecinde hazırlanacak haritaların onaylanma yetkisinin tek bir kurumda, Bayındırlık ve İskan Bakanlığında (Afet İşleri Genel Müdürlüğü), toplanması gereklidir. Diğer yandan hazırlanacak Jeoloji Haritalarının onay yetkisi ise 6235 sayılı yasa gereği TMMOB-Jeoloji Mühendisleri Odasına aittir.

Planlara Dair Esaslar

Madde 7- Planlarda aşağıda belirtilen esaslara uyulur.

h) Afetlerin **AFET ZARARLARININ** azaltılması için, afet, **JEOLojİ VE YERLEŞİME UYGUNLUK** haritaları ve risk yönetimi rapor plan çalışmalarında esas alınır.

GEREKÇE: Taslağın “Tanımlar-3.maddesinde” yapılan eklemelere dayalı olarak 7. maddedeki bazı açılımlar yeniden düzenlenmiştir.

Bölge Planı

Madde 9- Bölge Planı, kalkınma planları ve Ülke Mekansal Politika Planına uygun olarak, metropoliten bölgeler, planlama kriterleri açısından bütünlük gösteren veya birden fazla ili içine alan; bölge düzeyinde sürdürülebilir kalkınmayı ve bölgeler arası gelişmişlik farklarını **VE JEOLojİK-JEOTEKNİK VERİLERLE UYUMLU OLARAK AFET ZARARLARINI** azaltmayı hedefleyen; sosyoekonomik gelişme eğilimlerini, yerleşmelerin gelişme potansiyelini, sektörel hedefleri ve uyumunu, yatırımların, faaliyetlerin ve alt yapının mekansal dağılımını ve gerektiğinde yer seçimini belirleyen; uygulama araçları ve programına sahip, kapsamlı rapor ve eki Bölge Gelişim Şeması’ndan oluşan stratejik plandır.

.....

Bölge Planı hazırlama usul ve esasları Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı ve Bakanlık tarafından müşterek hazırlanan yönetmelikle belirlenir.

GEREKÇE: Afet Zararlarını azaltma anlayışının üst ölçek planlardan başlayarak planlama sürecinin her aşamasına taşınması uygun olacaktır.

Çevre Düzeni Planı

Madde 10- Çevre Düzeni Planı, il bütününde ve yerel kalkınma ekseninde **JEOLJİK-JEOTEKNİK VERİLERLE UYUMLU** hazırlanan; fiziki, sosyal ve ekonomik gelişmeye; ana ulaşım, altyapı, yatırımlar ve yerleşmelere dair genel arazi kullanımı ve gerektiğinde yer seçimine; ve ayrıca, doğal, tarihi ve kültürel kaynakların korunması ve geliştirilmesine, **AFET ZARARLARINI AZALTMAYA** dair strateji ve kararların bu Kanun amacı doğrultusunda belirlenmesi, sürdürülebilir ve planlı bir biçimde gerçekleştirilmesine yönelik, idareler ve disiplinler arası uyumu da sağlayan, uygulama araç ve programlarına sahip kapsamlı rapor ve eklerinden oluşan plandır.

GEREKÇE: Afet Zararlarını azaltma anlayışının üst ölçek planlardan başlayarak planlama sürecinin her aşamasına taşınması uygun olacaktır.

İmar Planları

Madde 11- İmar Planları, yöre halkının sosyal ve kültürel ihtiyaçlarını karşılamaya; doğal, kültürel ve tarihi değerleri korumaya ve geliştirmeye; sağlıklı, güvenli ve afetleri **JEOLJİK-JEOTEKNİK VERİLERLE UYUMLU OLARAK AFET ZARARLARINI** azaltıcı bir yerleşme ve yapılaşmaya; yaşam kalitesini artırmaya ve yerel kalkınmaya dair ilke, karar ve uygulama araçlarını öngören; nazım imar planı ve uygulama imar planı olmak üzere hazırlanan planlardır.

Nazım İmar Planı; onaylı haritalar üzerine kadastro durumu, afet **VE YERLEŞİME UYGUNLUK** harita verileri işlenmiş olarak; yerleşme alanlarının gelişme yön ve büyüklükleri, genel arazi kullanım biçimleri, başlıca bölgeleme kararları, bölgelerin gelecekteki nüfus yoğunlukları, yapılaşmanın genel özellikleri ve ulaşım sistemleri gibi konularda; ilke ve kararları belirleyen; yöresel özellikleri gözeten, uygulama imar planları ve plan uygulamalarının etaplarını gösteren, araştırma **VE İMAR PLANINA ESAS JEOLJİK-JEOTEKNİK** raporu, plan notları, detaylı açıklama raporu ve eklerinden oluşan plandır.

Uygulama İmar Planı; onaylı halihazır haritalar üzerine kadastro durumu, afet **VE YERLEŞİME UYGUNLUK** harita verileri işlenmiş olarak; Nazım İmar Planı ana kararlarını, imar programlarına esas olacak uygulama etaplarını; yapı adalarını, nizamlarını, büyüklük ve ölçülerini; yollar ve eğimleri, köprüler, geçitler, meydanlar, yöresel mimari, peyzaj düzeleme alanları, siluet özellikleri ve kıyı kenar çizgisi gibi mekânı biçimlendiren karar ve bilgileri ayrıntıları ile gösteren, gerektiğinde alanın özelliğine göre kentsel tasarım projelerini de içeren araştırma **VE İMAR PLANINA ESAS JEOLJİK-JEOTEKNİK** raporu, plan notları, detaylı açıklama raporu ve eklerinden oluşan plandır.

.....

İmar Planları hazırlama usul ve esasları Bakanlık tarafından hazırlanan yönetmelikle belirlenir.

GEREKÇE: İmar planlarının en önemli girdilerinden biri de imar planına esas jeolojik-jeoteknik etüt sonuçlarıdır. Taslakta bu etütler ve afet zararlarını azaltma olgusuna yönelik vurgu yapılmadığı için 11. maddeye bu kapsamdaki ilaveler yapılmıştır.

Kırsal Yerleşme Planı

Madde 12- Kırsal Yerleşme Planı, en az bir kırsal yerleşme ve civarını kapsayan; kırsal alanda yaşam kalitesini geliştirmeye yönelik olarak ekonomik, sosyal, kültürel ve doğal değerlerin sürdürülebilir biçimde korunması geliştirilmesi ve sağlıklı, güvenli ve afetleri **AFET ZARARLARINI** azaltıcı bir çevre ve yapılaşmanın sağlanması için hazırlanan, sosyal ve teknik alt yapı ihtiyaçları kırsal yaşam biçimine göre tasarlanan ve **İMAR PLANINA ESAS JEOLJİK-JEOTEKNİK** raporu ve eklerinden oluşan plandır.

GEREKÇE: Bir önceki taslaklarda plan ve harita denetimi konularında ilgili idare ve meslek odaları temsilcilerinin katılımı ile oluşturulmuş DENETİM KOMİSYONLARINA yer verilmişti. Plan ve Harita denetimi konusunda önemli işlevler taşıyacağına inandığımız komisyonların taslakta tanımlı olması yararlı olacaktır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Planların Uygulanması

Kentsel ve Kırsal Dönüşüm Bölgeleri

Madde 29- İdare, kısmen veya tamamen yapılaşmış veya yapılaşmakta olan doğal ve teknolojik afet risklerine veya kentsel tehlike ve risklere maruz yerlerde, sosyal, ekonomik veya fiziki köhneme alanlarında, sosyal ve teknik altyapının yetersiz ve niteliksiz olduğu yerlerde, bu sorunları çözmek amacıyla kentsel ve kırsal dönüşüm bölgelerini belirler.

Dönüşüm bölge sınırları, **JEOLJİK TEHLİKELER İÇİN JEOLJİK-JEOTEKNİK ETÜT RAPORLARINA DAYALI OLMAK KAYDIYLA**, Büyükşehirlerde Büyükşehir Belediyeleri olmak üzere İdarece tespit edilir veya ettirilir. İdare Meclislerince değerlendirilen ve uygun görülen bölgeler, ilan ve askı kararına bağlanarak, İdarece tespit edilen ilan yerlerinde karar tarihinden itibaren bir ay süre ile ilan edilir. Bir aylık ilan süresi içinde dönüşüm bölgelerine itiraz edilebilir. İtirazlar, ilan süresini müteakip ilk Meclis toplantısında incelenerek kesin karara bağlanır ve bu doğrultuda dönüşüm alanları onaylanarak yürürlüğe girer. Eğer itiraz yok ise, yeni bir karar alınmasına gerek duyulmaksızın, ilan süresi sonunda yürürlüğe girer.

GEREKÇE: Jeolojik tehlikeler (heyelan, sıvılaşma vb) ile karşı karşıya olan mevcut yerleşim alanlarda risk taşıyan alan sınırlarının jeolojik-jeoteknik etüt sonuçlarına göre belirlenmesi yararlı olacaktır. Bu amaçla maddeye jeolojik tehlikeye açık alanlarda bölge sınırlarının jeolojik-jeoteknik etüt sonuçlarına göre belirlenmesi yönünde bir ek yapılmıştır.

Kentsel ve Kırsal Dönüşüm Bölgelerinde Uygulama

Madde 31- .....

Afet **VE YERLEŞİME UYGUNLUK** haritaları ve Risk Yönetim Raporları esas alınarak hazırlanan ve imar planında gösterilen Afet Riskli Alanlara ilişkin projeler ve uygulamalar öncelikle yapılır. İdare, bu alanlarda bu maddede belirtilen yetkilerini gerek duyduğunda re'sen kullanır. Afet Riskli Alanlarda bulunan taşınmazlar listesi, ilgili İdarece en geç üç ay içinde gayri menkullerin beyanlar hanesine işlenmek üzere Tapu Sicil Müdürlüğüne gönderilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Yapı ve Yapı İle İlgili Esaslar

Yapı Ruhsatı Alma Şartları

Madde 34- Yapı ruhsatı almak için, parsel sahibince veya kanuni vekillerince, dilekçe, 32 inci maddede belirtilen mülkiyet belgesi ve ilgili kurum tarafından düzenlen aplikasyon krokisi ile İdarenin imar birimine başvurulur. İdarenin imar birimi; projelerin hazırlanmasına esas olmak üzere, plan ve mevzuata uygun olarak hazırlanan imar durum belgesini, parsellasyon planı örneğini, imar planı eki jeolojik/jeofizik/ jeoteknik raporun **İMAR PLANINA ESAS JEOLJİK-JEOTEKNİK ETÜT RAPORUNUN** parselin bulunduğu alanı kapsayan bölümünü, su, kanal, yol kotu tutanaklarını, uygulama projelerine esas olmak üzere başvuru tarihinden itibaren en geç 15 iş günü içinde temin ederek parsel sahibine verir.

Parsel sahibi tarafından, imar durum belgesine uygun olarak; yapı aplikasyon projesi, teknik alt yapıları da gösteren plankote, mimari proje, statik proje ve eki zemin etüt raporu **PARSEL BAZINDA JEOLJİK-JEOTEKNİK ETÜT PROJESİ**, mekanik, elektrik, elektronik, haberleşme, tesisat, ısı yalıtımı projesi, peyzaj projesi, parselin ve yapının niteliğine ve konumuna göre imar mevzuatı kapsamında istenilecek asansör, güvenlik, yangın, çevre, taşkın, trafik güvenliği gibi projeler ile tüm projelerin resim, hesap ve krokileri, mahal listesi ve programı, metraj ve keşifleri ilgili yönetmeliklere uygun olarak, uzmanlık alanına göre yetkinliği, görev, yetki ve sorumlulukları Bakanlıkça hazırlanan yönetmeliğe göre belirlenen ilgili proje müelliflerine veya müelliflerce oluşturulan kuruluşlara hazırlattırılır.

Zemin etüt raporları **PARSEL BAZINDA JEOLJİK-JEOTEKNİK ETÜT RAPORLARI** jeoloji, hidrojeoloji, jeofizik ve jeoteknik konusunda uzman mühendislerce veya kuruluşu, görev, yetki ve sorumlulukları Bakanlıkça hazırlanan yönetmelikle belirlenen zemin araştırma kuruluşlarınca hazırlanır.

.....

Gerekli görmesi halinde İdare, yukarıdaki süreleri aşmamak kaydıyla, bu proje, etüt ve raporları, ilgili meslek odalarına **ONAYLATIR. GEREK GÖRMESİ HALİNDE**, üniversitelere veya konusunda uzman kamu kurum ve kuruluşlarına inceletebilir, görüş alabilir.

.....

.....

GEREKÇE: Yapı ruhsatına esas hazırlanacak parsel bazında jeolojik ve jeoteknik etütlerin, statik projenin bir eki olmaktan kurtarılarak statik, elektrik vb gibi tek başına bir proje olarak ele alınması gereklidir. Bakanlıkça 4-5/06/2005 tarihlerinde Ankara’da düzenlenen “ Parsel Bazında Zemin-Temel Etütleri ve Zemin İyileştirme Yönetmeliği” toplantısında da benzeri bir vurgu yapılmıştır.

Diğer yandan, taslak metni içinde “ Zemin Etütleri” yerine “ Parsel bazında jeolojik-jeoteknik etüt “kavramının kullanılması uygun olacaktır.

Köy Yerleşik Alanlarındaki Uygulamalar

Madde 36- İdare; yetki sınırları içinde kalan köylerin yerleşik alanlarını gelişme sahaları ile birlikte tespit etmek ve bu alanların afet tehlike VE YERLEŞİME UYGUNLUK haritalarını yaparak veya yaptırarak, yapı yasaklı alanları ARAZİ KULANIM ÖZELİKLERİNİ belirlemekle yükümlüdür. Köy yerleşik alan tespitleri halihazır haritalar üzerine işlenir ve ilgili imar birimlerinde incelenmesini müteakip, İdare Encümenince onaylanarak yürürlüğe girer. Köy yerleşik alan tespitleri bir defaya mahsus yapılır. Bu tespitlerde değişiklik ihtiyacı doğduğunda kırsal yerleşme planlarının yapılması zorunludur. Kırsal yerleşme planı yapılan alanlarda arsa ve arazi düzenlemesi yapılabilmesi için il genel meclisinin kararının alınması zorunludur.

Köy yerleşik alanlarında YERLEŞİME UYGUNLUK VERİLERİNE DAYALI OLARAK ; köy nüfusuna kayıtlı ve köyde sürekli yaşayan kişilerce, ticari amaç gözetilmeksizin ihtiyacı karşılamak amacıyla yaptırılacak konut, tarım ve hayvancılık yapıları, köy tüzel kişiliğine ait köy konağı gibi yapılar ve köy kahvesi, bakkalı, fırını ve lokantası gibi köyün günlük ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik olan, gayri sıhhi müessese kapsamına girmeyen ve entegre tesis niteliği taşımayan köy ortak yapıları yapılabilir.

.....

GEREKÇE: Ülkemizde etkin jeolojik tehlikeler kırsal yerleşimlerde de önemli zararlara yol açmakta ve bu zararların oluşmasında kırsal yapı karakterindeki yetersizlikler kadar yanlış yerleşim kararları da etkili olmaktadır. Bu nedenle, sadece kentsel alanlarda değil kırsal alan yerleşimlerinde de hazırlanacak planların jeolojik-jeoteknik rapor sonuçlarıyla uyumlu olması gereklidir.

Siciller

Madde 48- Harita, plan, parselasyon planı ve proje müellifleri, yapı denetim sorumluları, şantiye şefleri ve yapı müteahhitleri, üyesi oldukları meslek odasından, meslek odası yoksa birlikten, her iş için sicil durum belgesi almak, harita, plan, parselasyon planı onay aşamasında veya yapı ruhsatı veya yapı kullanma izin belgesi düzenleme aşamasında ilgili idareye vermek zorundadır.

Harita, plan, parselasyon, etüt, proje müelliflerinin, zemin araştırma kuruluşu ortağı jeoloji, hidrojeoloji, jeofizik, geoteknik, **JEOTEKNİK** maden ve petrol konularında uzman mühendislerin yapı denetim sorumlularının, yapı müteahhitlerinin, şantiye şeflerinin sicilleri üyesi oldukları meslek odalarının ayrı ayrı tutulur.

Zemin **PARSEL BAZINDA JEOLJİK-JEOTEKNİK** etüt raporlarının hazırlanmasına ilişkin usul ve esaslar ile kamu veya özel sektöre ilişkin işlerde görev alan, harita ve plan müellif kuruluşlarına, yapı müteahhitlerine, ilgili tüm mühendislerle birlikte kurulan zemin araştırma kuruluşlarına, ilgili tüm etüt ve proje müelliflerinin ortaklığı ile kurulan etüt-proje

20. Dönem Çalışma Raporu 2004 – 2006

kuruluşlarına, belge verilmesi ve bu kuruluşların tescillerinin yapılmasına ilişkin usul ve esaslar ile görev, yetki ve sorumlulukları Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

GEREKÇE: Ülkemizdeki 6235 sayılı Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği ve 3548 sayılı Mühendislik ve Mimarlık Yasaları gereğince mühendislik disiplinleri tanımlanmış olup bugün için mevzuatta hidrojeoloji, geoteknik mühendisi gibi kavramlar yer almamaktadır.

Gerek tasarı içinde gerekse tasarı ve geçerli mevzuat arasında terminoloji birliğinin yaratılabilmesi için kavramların ortaklaştırılması uygun olacaktır.

Diğer yandan, parsel bazında jeolojik-jeoteknik etüt sürecinin programlanması ve verilerin değerlendirilmesi aşamalarında petrol ve maden mühendislerinin ne tür işlev taşıdığı anlaşılammıştır.

48.maddenin 5.parağrafında yer alan “zemin etütleri,sondajları ve sondajlardan numune alımında görev alan usta, kalfa ve çırakların” Valiliklerce eğitime tutulması düşüncesi, uygulamada sıkıntılar yaratacak niteliktedir. Burada kastedilen personel içinde yer alan sondörlerin Valiliklerce eğitimi yerine ilgili kamu kurumlarınca (DSİ, EİE, MTA vb) eğitimi daha sağlıklı bir yöntem olacaktır.

İmar Hizmetleri Katılım Bedelleri

Madde 51- İdare, bu kanun uyarınca hazırlamakla yükümlü olduğu harita, plan, arsa ve arazi düzenlemesi, parselasyon planı ve jeolojik, jeofizik, jeoteknik etütlerin maliyetine, düzenleme sonrası oluşan imar parselini esas alarak, parsel sahiplerinin katılımını sağlar ve bedelini tahsil eder. Bedeller, beş yılı aşmamak üzere, taksitlendirilebilir ve Emlak Vergisi ile birlikte tahsil edilir.

Katılım bedelleri ödenmeyen veya ödenmesine usulüne uygun olarak devam edilmeyen parsellerde yapı ve yapı kullanma ruhsatı düzenlenemez. Bu durumdaki parsellerin üzerinde eğer yapı var ise, ruhsat yenileme, esaslı tadilat, ilave, kullanım değişiklikleri ve benzerine dair ruhsatlar düzenlenemez. Bu hükmün uygulanmasında birden fazla bağımsız bölümü olan yapılarda veya parsellerde 634 sayılı Kat Mülkiyeti Kanunu esaslarına göre uygulama yapılır.

İmar hizmetleri katılım bedelleri her yıl İdare meclislerince hizmetin niteliğine göre ayrı ayrı belirlenir.

GEREKÇE: İmar planlarının hazırlanmasına yönelik her türlü işlemin yerine getirilmesi kamusal bir hizmettir. Bu hizmetler nedeniyle ilgili idarenin katılım payı alınması uygun değildir. Bu maddenin taslak metninden çıkartılması uygun olacaktır.

DOKUZUNCU BÖLÜM

Geçici Hükümler, Yürürlük ve Yürütme

Halihazır Haritası ve İmar Planı Bulunmayan Belediyeler

Geçici Madde 2- Belediye teşkilatı bulunan tüm yerleşmeler imar planlarına tabidir. Bu yerleşmelerden Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla halihazır haritası ve imar planı bulunmayanlar bir yıl içinde meskun ve ilk aşamada ihtiyaç duyulan gelişme alanlarına yönelik halihazır haritalarını ve planlarını **HALİHAZIR HARİTALARINI, PLANA ESAS JEOLJİK-JEOTEKNİK ETÜTLERİNİ VE PLANLARINI** yapar, yaptırır ve onaylar.

.....&.....

22.8. PARSEL BAZINDAKİ JEOLJİK-JEOTEKNİK ETÜTLERE ZEMİN ETÜTLERİNE) İLİŞKİN ODA GÖRÜŞÜ

(Aşağıdaki değerlendirme Bayındırlık Ve İskan Bakanlığı'na gönderilmiştir)

İLGİ: (a)- 31.05.2001 gün ve 13620 sayılı Genelge.

(b)- 13.07.2000 gün ve 24108 Sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan "3030 sayılı Kanun Kapsamı Dışında Kalan Belediyeler Tip İmar Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik."

(c)- 02.08.2000 gün ve 10490 sayılı Afet İşleri Genel Müdürlüğü yazısı.

(d)- 08.07. 2002 gün ve B.09.0.TAU.0.15.00.00/13946-000096089 sayılı Standart Yapı Ruhsatı ve Yapı Kullanma İzin Belgesi genelgesi.

Bilindiği gibi 1999 Depremlerinden sonra, Bayındırlık ve İskan Bakanlığı tarafından hazırlanan çok sayıda yönetmelik ve genelge ile arazi kullanım planlaması kararlarının ve yapılaşma parametrelerinin jeolojik-jeoteknik etüt (zemin etüdü) sonuçlarına göre belirlenmesi yasal zorunluluk haline getirilmiştir.

Bayındırlık ve İskan Bakanlığı Teknik Araştırma ve Uygulama Genel Müdürlüğü'nce hazırlanan ilgi (a) Genelgede 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 8/ b maddesi uyarınca belediye ve mücavir alan sınırları içinde belediyelerce, dışında ise valiliklerce yapılacak her tür ve ölçekte imar planlarının jeolojik-jeoteknik etüt raporlarında belirtilen hususlara uygun yapılması gerekliliği ifade edilmiştir.

Bakanlıkça hazırlanan ilgi (b) Yönetmeliğin yapı ruhsatı için yapılacak işlemleri tanımlayan 57. maddesinde "ilgili idarece imar planının yapımına veri teşkil eden jeolojik/jeoteknik etüt raporunun, parselin bulunduğu alanı da kapsayan bölümü

parsel sahibine verilir. Bu bilgilere göre gerektiğinde ilgili mühendislerce parselle ilişkin zemin etüt (jeoteknik etüt) raporu da hazırlanır ” denilmiştir.

Dolayısıyla herhangi bir parselde yapı inşaatına başlanabilmesi için o parseli kapsayan bir imar planına esas jeolojik-jeoteknik etüt raporunun öncelikli olarak hazırlanmış olması gereklidir. Bu raporda, o alanda hangi jeolojik – jeoteknik sorunların bulunduğu, bu sorunları riske dönüştürmeyecek hangi önlemlerin alınması gerektiğinin, kısaca inceleme alanındaki jeolojik-jeoteknik etüt (jeoloji-mühendislik jeolojisi- hidrojeoloji- tektonik/depremsellik- jeoteknik) verilerin bir bütün olarak belirtilmesi gerekmektedir.

Ancak, bu araştırma, analiz ve yerleşime uygunluk değerlendirmesi tamamlandıktan sonra parsel bazında jeolojik-jeoteknik etüt / zemin etüt aşamasına geçilebilir.

Bakanlıkça hazırlanan ilgi (b) yönetmeliğin 57. maddesinde jeolojik – jeoteknik etütlere (zemin etüdü) yönelik yapılmış olan “ ilgili mühendislerce parselle ilişkin zemin etüt (jeoteknik etüt) raporu da hazırlanır” şeklindeki ifadenin hem aynı maddenin bir önceki içeriğine göre açık olmaması hem de karar vericileri yeterince yönlendirememesi ve uygulamanın çelişkiler içermesi vb sıkıntılardan dolayı Odamız tarafından dava açılmak zorunda kalınmıştır. Danıştay 6. Dairesinde görülen 99/6439 esas nolu bu davaya ilişkin verilen 2001/6466 nolu kararda;

“Sondajlar ve arazi çalışmaları, zemin/kaya mekaniği, laboratuvar deneylerini kapsayan zemin-yapı etkileşiminin analizinde kullanılacak temel zemin, zemin profili ve zemini oluşturan birimlerin fiziksel ve mekanik özelliklerini konu alan çalışmaların jeoloji mühendislerince, zemin mekaniği, zemin dinamiği, zemin emniyet gerilmesi hesaplarının ise inşaat ve jeoloji mühendislerince ortaklaşa yapılması gerekmektedir” denilmiştir.

Diğer yandan **jeolojik-jeoteknik etütlerdeki** mühendislik disiplinlerinin işlevlerine yönelik Bakanlığa yöneltilen sorunlar karşısında, Afet İşleri Genel Müdürlüğü ilgi (c) yazıyı hazırlayarak valiliklere göndermiştir. Afet İşleri Genel Müdürlüğü'nün ilgi (c) yazısında ;

3.1. Zemin etütleri ile ilgili jeolojik etütler, yerinde ve/veya laboratuvarda yapılacak zemin/kaya mekaniği deneyleri ve gerekli görülmesi halinde sondajları kapsayan araştırmalar Jeoloji Mühendislerince yapılacaktır.

3.2. Temel kayanın bozuşmuş veya örtülü olduğu durumlarda; bozuşmuş kesim ve sağlam kayaya kadar olan derinlik, deprem riski, olası bir deprem anında zemine gelecek dinamik yüklere karşı zemin davranışının ve zemin- temel- yapı etkileşiminin belirlenmesinde esas teşkil eden sismik dalga hızı değerlerinin, zemin hakim titreşim periyodunun, zemin büyütmesinin belirlendiği araştırmalar Jeofizik Mühendislerince yapılacaktır.

3.3. Yukarıda belirtilen duruma göre 3.1 ve 3.2 deki araştırmalar yapılmış ise, rapor Jeoloji ve Jeofizik Mühendislerinin ortak çalışması ile hazırlanacaktır.

3.4. Temel kaya yüzeyde bozunmamış olarak gözleniyorsa 3.1 de belirtilen araştırmalar yapılarak rapor ilgili mühendisçe hazırlanacaktır.

3.5.Söz konusu araştırmalardaki jeoteknik verilere göre: statik projelerin hazırlanmasına temel teşkil edecek zemin mekaniği, zemin dinamiği ve zemin emniyet gerilmesi hesapları bu konuda uzmanlaşmış İnşaat Mühendislerince yapılır ve 3.3 ve 3.4 de belirtilen rapora eklenir. Böylece Jeoloji-İnşaat veya Jeoloji-Jeofizik-İnşaat Mühendislerinin ortak raporu ortaya çıkacaktır. Statik projelerin tüm kabul ve hesaplarında bu raporun verileri esas teşkil edecektir” denilmiştir.

Görüldüğü üzere **jeolojik-jeoteknik etütlerinin her türlü uygulamasında jeoloji mühendisinin yer alması zorunlu kılınmıştır.** Gerek Afet İşleri Genel Müdürlüğü'nün ilgi (c) yazısı gerekse Danıştay kararı göz önüne alındığında jeolojik- jeoteknik etütlerdeki jeoloji mühendislerinin yeri ve jeoloji mühendisliği hizmetleri açık olarak görülmektedir.

Bu konuda başvuru kaynağı olarak yararlanabileceğimiz bir düzenleme de, Türk Standartlar Enstitüsü tarafından yayınlanan “ **TS ENV 1997 – 1 EURUCODE-7. Jeoteknik Tasarım Bölüm1: Genel Kurallar**” başlığını taşıyan standardıdır.

Bu standartta ;

“Jeoteknik projelendirme şartlarını (gereklerini) belirlemede aşağıdaki faktörler dikkate alınmalıdır: Özel şartlar dahil olmak üzere yapı ve bileşenlerinin özellik ve büyüklükleri

- Yakın çevresel şartlar (komşu yapılar, trafik, hizmet yapıları, bitkiler, zararlı kimyasallar vb.)

- Zemin şartları

- Yeraltı suyu durumu,

- Bölgesel sismik şartlar

- Çevresel şartlar (hidroloji,yüzey suyu, yeraltı su seviyesinin mevsimsel değişimi)”

denilerek öncelikli olarak yapı, yapı yeri ve jeolojik – jeoteknik sorunlar açısından 3 kategoride jeoteknik sınıflandırma yapılması gerektiği belirtilmiştir.

Deprem, kütle hareketleri(heyelan, kaya düşmesi vb), sıvılaşma, yeraltı suyunun kazıya etkisi, şişme, oturma- farklı oturma vb. sorunları belirlemek ve önlemleri almak için **öncelikle çalışma alanının jeolojik - mühendislik jeolojisi – hidrojeoloji – jeoteknik – tektonik/depremsellik verilere dayalı jeolojik-jeoteknik modelin oluşturulması gereklidir.** Ancak bu jeolojik-jeoteknik model ile yapı özellikleri bir arada ele alındığı oranda araştırmalar amacına ulaşabilir.

Jeoteknik etüt programı hazırlanırken yapı ve bileşenlerinin özellikleri ile yapı yerindeki jeolojik-jeoteknik sorunların bir arada dikkate alınmasını öngörülür. **Dolayısıyla bir mühendislik yapısı projelendirilirken jeoloji bilimi verileri ve jeoloji mühendisinden bağımsız olarak yapılması sözkonusu olamaz.**

Projeci tarafından tasarlanan mühendislik yapıları (bina, depo, yol, tünel, baraj, vd.) ya doğrudan doğal yer yüzeyi (zemin=ground) üzerinde (yol, bina, havaalanı, vb.) veya bu yüzeyin kısmen kazılarak yapının güvenliğini sağlayacak yapay bir yüzey üzerinde inşa edilirler. Doğal zemin yüzeyi; kayadan ve/veya kayalardan doğal süreçlerle koparak bir araya gelmiş, çimentolanmamış yığılımlardan (zemin=soil) meydana gelmiş olabilir. Yapay zemin yüzeyi; kaya (rock) ve/veya zemin (soil)'nin kazılıp hemen yakında veya gereksinilen yerde rastgele depolanması veya projede belirlendiği şekilde sıkıştırılmasıyla (dolgu) oluşabilir.

Mühendislik yapılarının projelendirildiği kaya ve zeminler; jeolojik, jeomekanik özelliklerinden dolayı tanımlanır ve sınıflandırılırlar. Her cins kaya ve zemin bir **“jeolojik birim”**dir.

Proje mühendisi tarafından projelendirilen mühendislik yapılarının, üzerinde yer alacağı “jeolojik birimler” ancak bu eğitimi alan **jeoloji mühendislerince** belirlenir, tanımlanır ve sınıflandırılabilir. Her tür mühendislik yapısı için önce “jeolojik etüt” yapılp kaya ve/veya zeminlerin yanıl ve düşey yayılımları “jeolojik birim” bazında belirlenir; elde edilen verilerin tasarlanan mühendislik yapıları ile olan etkileşimlerini ve olası sorunlara karşı çözümleri belirlemek amacıyla , projeci ile işbirliği yapılarak, “jeolojik-jeoteknik etüt” süreci gerçekleştirilir.

Özet olarak ifade etmek gerekirse, kendiliğinden oluşmuş ve doğal dengede olan “jeolojik birimler” ile insan yapımı zeminler üzerinde tasarlanarak ve doğal dengely bozacak her tür mühendislik yapısı için “jeolojik-jeoteknik etüt” bir bütün olup ”jeolojik birimler”le ilgili gerekli her tür araştırma “jeoloji mühendisliği” meslek disiplininin görev, yetki ve sorumluluğundadır.

Genel olarak Zemin Etütlerini 3 grupta sınıflamak mümkündür;

1.) Yeni Yapılacak Yapılara Yönelik Etütler: İster karayolu, boru hattı vb çizgisel yapılar, ister baraj, bina , fabrika vb yapılar için yapılsın, yeni bir projenin tasarım parametrelerinin belirlenmesine yönelik etütlerdir.

2.) Mevcut Yapılarda ve / veya Zeminde Güçlendirme Amaçlı Etütler: Mevcut mühendislik yapılarında veya konut, fabrika vb yapılarda proje veya zemin etkileri nedeniyle karşılaşılan sorunların çözümüne yönelik etütlerdir.

3.) Malzeme Uygunluk Etütleri: Yapıda kullanılacak doğal malzemenin karakterine ve kullanım uygunluğunu belirlemeye yönelik etütlerdir.

20. Dönem Çalışma Raporu 2004 – 2006

Ulusal imar mevzuatında öne çıkan haliyle jeolojik-jeoteknik etüt yapıların statik projesine esas parametreleri ve yapı güvenliği açısından alınması gereken önlemleri belirlemek gibi işlevleri vardır. Bu etütlerin kapsamını belirleyen güvenlik ve ekonomiktir.

Ayrıca, mühendislik yapısı inşaatı sırasında veya sonrasında gerekli izleme ve denetim süreçlerine yönelik (gözlem , ölçüm noktaları, yöntemleri ve değer sınırları vb) verilerin de jeolojik-jeoteknik etüt çalışmalarında göz önünde tutulması gerekebilir.

Yukarıda tanımlandığı biçimiyle jeolojik-jeoteknik etütler sadece bir deney, analiz veya araştırma yöntemi ile sınırlandırılacak, eşdeğer kabul edilebilecek bir olgu değildir. Jeolojik-jeoteknik etütler; jeolojik-jeoteknik modellemeyi yaparak, sorunlu birimleri ortaya çıkarmak, önlemlerini almak, jeolojik birimlerle ilgili karakteristik verileri sayısallaştırmak(deney, analiz vb) ve uygun tasarım parametrelerini hesaplamaktır. Bu kapsamda çalışmalar kaçınılmaz olarak Jeoloji Mühendisliği disiplini ilgi alanındadır.

Jeolojik-jeoteknik sorunları belirlemek ve gerekli önlemleri alabilmek için uluslar arası standartlarda kabul gören yöntemleri uygulamak gereklidir. Örneğin, sıvılaşma potansiyeli yüksek olduğu önceden belirlenmiş bir alanda yer alan parsel için mühendislik parametrelerinin ve sıvılaşmaya karşı önlemlerin belirlenmesi için jeofizik yaklaşım uygulanmamaktadır. Sondaj, SPT-N sayısı, elek analizi, tane boyu, derecelenme ve tane şekli verilerine ve Seed ve Dealba yöntemine ihtiyaç vardır. Örneğin, şişme potansiyeli yüksek kil malzemede şişme miktarı hesaplamaları ve yapıya etkilerini belirlemek için konsolidasyon deneyine ihtiyaç vardır.

Mühendislik yapı yerinde jeolojik birimlerin yanal ve düşey yayılımlarının belirlenmesi, birimlerin sınıflandırılması, mühendislik ve indeks özelliklerini saptanması tek başına jeofizik araştırma yöntemleri ile mümkün değildir. Uluslar arası standartlarda da tek başına jeofizik yöntemler ile yapılan bir hesaplama bulunmamaktadır.

Yukarıda özetlemeye çalıştığımız yasal ve bilimsel verili durumun varlığına rağmen, uygulamada sıkıntılar devam etmekte; merkezi ve yerel yönetim birimlerinde Jeolojik-Jeoteknik Etütler/Zemin Etütleri ve raporları konusunda farklı uygulamalar geliştirilmektedir. Jeolojik-Jeoteknik Etütler/Zemin Etütlerinin hazırlanması sürecinde yer alması gereken Jeoloji Mühendisinin imzası olmadan düzenlenmiş raporlar ilgili idarelerce işleme alınmaktadır. Bu durumda Bayındırlık ve İskan Bakanlığının ilgi (d) genelgesine uygun olarak hazırlanması ve yine aynı genelge gereği bir örneğinin meslek odasına gönderilmesi gereken T.S. 8737 Yapı Ruhsatı Formu ve T.S. 10970 Yapı Kullanma İzin Belgesi Form örneklerinin Jeoloji Mühendisi unvanına sahip müellife ait bilgileri de içerecek şekilde hazırlanmadığı ve belediyelerde Jeoloji Mühendisleri Odasına gönderilmediği belirlenmiştir. İlgi (d) genelge gereği Odamızca yapılması gereken işlemler gerçekleştirilememektedir.

JEOLOJİ; Fiziksel Jeoloji, Tektonik, Petrografi, Sedimantoloji ve Stratigrafi, Mineroloji, Paleontoloji gibi alt bilim dallarıyla, yerkabuğunun bir mineral tanesinden kıtalara kadar değişik büyüklükteki bileşenlerinin özelliklerini, dağılımını ve gelişimini, dinamiklerini inceleyerek elde ettiği verileriyle yerin tarihçesini yorumlayan; sedimentler, magmatik ve

20. Dönem Çalışma Raporu 2004 – 2006

matamorfik kayaların zaman ve mekan ortaklığında sentezini yapan bir temel doğa bilimidir.

JEOLOJİ MÜHENDİSİ; jeoloji biliminin veri, teknik ve ilkelerini her türlü mühendislik kullanıma sunmak üzere eğitim almış kişidir. Eğitimi ve pratik bilgi ve deneyimi ile yer kabuğunu oluşturan malzemeyi tanımlamak, sorunları önceden belirlemek ve sorunlara karşı mühendislik çözümlerini geliştirmek konusunda yetki ve sorumluluk sahibidir. Ancak Jeolojik-jeoteknik etütlere/ Zemin etütlerine yönelik yaşanan gelişmeler jeoloji mühendislerinin mağduriyetine, jeoloji mühendisliğinin hak, yetki ve sorumluluklarının zedelenmesine yol açmaktadır. Kamu yararı ve bilimsel normlarla bağdaşmayan uygulamalara karşı Odamız her türlü girişimi başlatmak durumundadır..

Jeolojik-jeoteknik etütlere / Zemin etütlerine yönelik işlemlerde yukarıda belirtilen mevzuata ve bilimsel normlara uygun davranılarak, Jeoloji Mühendisi imzası olmadan raporların ilgili idarelerce işleme alınmamasının sağlanması ve eksik uygulamanın düzeltilmesi hususlarında gerekli duyarlılığı göstereceğiniz inancıyla gereğini önemle arz eder, çalışmalarınızda başarılar dilerim.

.....&.....

22.9. T.S. 8737 YAPI RUHSATI FORMU VE T.S. 10970 YAPI KULLANMA İZİN BELGESİ” DÜZENLENMESİNE İLİŞKİN ODA GÖRÜŞÜ

(Aşağıdaki değerlendirme oda birimlerine gönderilmiştir)

SAYI:

.../07/2004

KONU: Yapı Ruhsatı

..... ŞUBE BAŞKANLIĞINA
..... İL / BÖLGE TEMSİLCİLİĞİNE

İLGİ: **08.07.2002** gün ve B.09.0.TAU.0.15.00.00/13946-0000**96089** sayılı Bayındırlık ve İskan Bakanlığı genelgesi

Bayındırlık ve İskan Bakanlığınca hazırlanan ilgi genelgede, “İmar mevzuatı uyarınca yapıların inşasına başlanması ve yapıların kullanılması aşamasında ilgili idarelerce düzenlenerek onaylanması zorunlu olan T.S. 8737 Yapı Ruhsatı Formu ve T.S. 10970 Yapı Kullanma İzin Belgesi” formlarına ilişkin yürütülecek işlemler açıklanarak ;

“Yapı Ruhsatı Formunun 37, 77, 83, Yapı Kullanma İzin Belgesi Formunun 40, 84, 94 numaralı bölümleri ise Yapı Ruhsatı ve Yapı Kullanma İzin Belgesine konu iş için uzmanlık konusuna uygun olarak, mimar veya mühendis meslek adamının adı, soyadı, oda sicil numarası, büro sicil numarası, sigorta vergi (kuruluş ise kuruluşun) numarası, uzmanlık konusuna uygun fenni mesuliyet üstleniyor ise sorumluluğunu üstlendiği işler ile yeni işin toplam m²'leri 3194 Sayılı İmar Kanunu'nun 42., 6235 Sayılı Kanun'un 38.

20. Dönem Çalışma Raporu 2004 – 2006

maddelerinde belirtilen mesleğini icra etmesine bir engelinin bulunup bulunmadığını belirten üyesi olduğu meslek odasınınca düzenlenen “Sicil Durum Belgesi”nin numarası yazılacaktır.....

Yapı ruhsatı ve yapı kullanma izin belgelerinin birer örneğinin idarelerce ilgili meslek odalarına gönderilmesi zorunluluğu olup, meslek odalarınınca üyelerinin sicilleri, ruhsattaki bilgiler, ilgili idarelerce düzenlenen iş bitirme belgeleri ve raporlarda dikkate alınarak tutulmak zorundadır” denilmektedir.

Görüldüğü üzere idarelerin T.S. 8737 Yapı Ruhsatı ve T.S. 10970 Yapı Kullanma İzin Belgesi Formlarını, ilgili bölümlere zemin (jeoteknik) etüt raporu ve bu raporu hazırlayan Jeoloji Mühendisi unvanına sahip müellife ait bilgileri de işleyerek hazırlanmaları ve birer örneğini Oda birimlerimize göndermeleri gerekmektedir. Yine aynı genelge gereği odamıza gönderilen form örneği üzerindeki bilgilerin Oda kayıtları ile karşılaştırılması gerekmektedir. Ancak Yönetim Kurulumuzca yapılan araştırmalarda, yukarıda belirtilen işlemlerin yürütülmesi sürecinde aksaklıklar yaşandığı; formların Jeoloji Mühendisi unvanına sahip müellife ait bilgileri içermeden hazırlandığı veya Oda birimlerimize hiç gönderilmediği belirlenmiştir. Formların gönderilmemesi, zemin (jeoteknik) etütlerinin yapılmadığı veya etütlerde Jeoloji Mühendisliği hizmetlerinin yer almadığı vb anlamlara gelebilir.

Diğer yandan Oda Merkezine gönderilen form örneklerinin incelenmesi sırasında odamıza üye olmayan, tescil almayan Jeoloji Mühendislerince hazırlanan zemin (jeoteknik) etüt raporlarıyla karşılaşılmıştır. Şube Başkanlıklarımızın / İl Temsilciliklerimizin, sorumluluk alanlarındaki Belediyelerce T.S. 8737 Yapı Ruhsatı Formu ve T.S. 10970 Yapı Kullanma İzin Belgesi formlarına ilişkin yürütülen işlemlerin Bayındırlık ve İskan Bakanlığınca hazırlanan ilgi genelgeye uygunluğunu takip etmeleri, kendilerine ulaşan formlar üzerindeki bilgileri kontrol etmeleri; form göndermeyen belediyelerin ise uyarılması (belediyelere iletilecek metinlerde formların gönderileceği oda biriminin adresi açık olarak belirtilmelidir) gerekmektedir. Şube Başkanlıklarımızın konuyla ilgili olarak bağlı temsilciliklerini bilgilendirmeleri yararlı olacaktır.

Jeoloji Mühendisliği hizmetlerinin yürütülmesi sürecinde mesleki hakların korunması ve olumsuzlukların engellenmesi amacıyla; bugüne kadar şube başkanlıklarımıza / il temsilciliklerimize formların hangi belediyelerden iletildiği, formlara Jeoloji Mühendisine ait bilgilerin işlenip işlenmediği ve formlar üzerindeki kontrol sonuçlarına yönelik değerlendirmelerin **03.08.2004 gününe kadar** Odamıza iletilmesi; form göndermeyen Belediyelerin ilgi genelge doğrultusunda uyarılması ve bu çalışma ile ilgili sonuçtan bilgi verilmesi konularında gereğini önemle rica eder; çalışmalarınızda başarılar dilerim.

DAĞITIM:

Gereği İçin :

Şube Başkanlığı

İl ve Bölge Temsilciliği (Merkeze Bağlı)

.....&.....

22.10. YAPI MALZEMELERİ VE YAPI MALZEMELERİ TEKNİK KOMİSYONU ÜZERİNE ODA GÖRÜŞÜ

(Aşağıdaki değerlendirme Bayındırlık ve İskan Bakanlığına Ekim-2004'te iletilmiştir)

**T.C.
Bayındırlık ve İskan Bakanlığı
Teknik Araştırma ve Uygulama Genel Müdürlüğü
Yapı Malzemeleri Daire Başkanlığı**

İLGİ: Yapı Malzemeleri Teknik Komitesi Oluşumu ve Görevlerine Dair Tebliğ (Tebliğ No: TAU / 72004-007)

4703 Sayılı Ürünlere İlişkin Teknik Mevzuatın Hazırlanması ve Uygulanmasına Dair Kanun ve Yapı Malzemeleri Yönetmeliğine dayalı olarak Bayındırlık ve İskan Bakanlığınca hazırlanan **Yapı Malzemeleri Teknik Komitesi Oluşumu ve Görevlerine Dair Tebliğ (Tebliğ No: TAU / 72004-007)** 16.07.2004 tarih ve 25524 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır.

İlgi tebliğde, Yapı Malzemeleri Yönetmeliğinin uygulanması konusunda kısa adı **YAMTEK** olan Yapı Malzemeleri Teknik Komitesinin oluşumu, çalışma usul ve esasları üzerine düzenlemelere yer verilmiştir. İlgi tebliğin 4. maddesinde YAMTEK üyeleri ile görüşlerine başvurulmak üzere oluşturulan “Danışma Kurulunun” üyeleri belirtilmiştir.

Son zamanlarda yapıların güvenliği ve çevreye uyumu süreçlerinin yapı malzemeleri ile olan ilişkisi konularında tartışmaların yoğunlaştığı görülmektedir. Bayındırlık ve İskan Bakanlığınca düzenlenen DEPREM ŞURA’sı gündeminde de, yapı malzemeleri ile ilgili konulara yer verilmiştir.

Bilindiği gibi, kil, kum, kalker, mermer, perlit, pomza, vermikülit, kuvars, kuvarsit, granit ve diğer kayaçların bir kısmı doğrudan bir kısmı ise çeşitli proseslerden geçirilerek yapı malzemesi olarak kullanılmaktadır.

Örnekleme gerekirse kireç, kireçtaşının yüksek ısıda ısıtılmasıyla; çimento ise kireç+marn+jipslerin belirli oranlarda karıştırılarak çeşitli proseslerden geçirilmesiyle; tuğla ve kiremitler ise killerin yüksek sıcaklıklarda sinterlenmesiyle elde edilmektedirler.

DEPREM ŞURA’sı gündeminde ele alınan “Yapı Malzemeleri Komisyon Rapor”unda da vurgulandığı gibi beton, tuğla vb yapı malzemelerinin üretim süreçlerinin ve hammadde özelliklerinin irdelenmesi, yapı malzeme kalitesinde özel bir öneme sahiptir. Doğal yapı malzemelerinin doğada aranıp bulunması, bunların fiziksel- kimyasal ve minerolojik özelliklerinin belirlenmesi, bu özelliklerinin malzeme kalitesi üzerine etkilerinin ortaya konması, bu malzemelerin ısıya, basınca, suya karşı dayanıklılığının belirlenmesi yapı malzemeleri üretim sürecinin zorunlu araştırmaları arasındadır.

20. Dönem Çalışma Raporu 2004 – 2006

Yukarıda tanımlamaya çalıştığımız araştırmalar, diğer meslek disiplinleri yanında, JEOLojİ MÜHENDİSLİĞİNİN mühendislik jeolojisi, mineroloji, petrografi, sedimantoloji, jeokimya gibi uygulama alanları ile doğrudan ilişkilidir. Yapı malzemeleri konusunda Jeoloji biliminin ve Jeoloji Mühendisliğinin yaklaşımları yapılan birçok etkinlikte kamuoyu ile paylaşılmıştır. 14-18 / Şubat /1983 tarihlerinde toplanan Türkiye Jeoloji Kurultayında ülkemizdeki yapı malzemeleri potansiyeli “Türkiye’de Yapı Malzemesi ve Sorunları Panelinde“ ele alınmıştır. Bu konudaki bir diğer örnek Mühendislik Jeolojisi Türk Milli Komitesi tarafından uluslararası katılımı ile düzenlenen Yapı Malzemeleri etkinliğidir.

16.07.2004 tarih ve 25524 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan, “Yapı Malzemeleri Teknik Komitesi Oluşumu ve Görevlerine Dair Tebliğin”, 4.maddesinin son paragrafında “ **bu tebliğin yayımından sonra Danışma Kuruluna katılmak isteyebilecek kurum ve kuruluşların talepleri, Bakanlık tarafından yapılacak değerlendirme neticesinde belirlenecektir**” denilmektedir.

Yukarıda özetlemeye çalıştığımız veriler çerçevesinde, yapı malzemeleri ile ilgili konularla doğrudan ilişkili olan **Jeoloji Mühendisliğinin**, Danışma Kurulunda temsilinin sağlanması amacıyla Danışma Kurulunun üye bileşiminde **TMMOB-JEOLojİ MÜHENDİSLERİ ODASI temsilcisine** yer verilmesi uygun olacaktır.

Yapı Malzemeleri Teknik Komitesinin çalışma alanına giren konularda görüşlerine başvurulmak üzere oluşturulan Danışma Kuruluna **TMMOB-Jeoloji Mühendisleri Odasını temsilen bir üyeye** yer verilmesi için “Yapı Malzemeleri Teknik Komitesi Oluşumu ve Görevlerine Dair Tebliğin” 4.maddesinin son paragrafındaki düzenleme doğrultusunda gerekli işlemlerin yapılması ve sonuçtan Odamıza bilgi verilmesi hususlarında gereğini önemle arz eder, çalışmalarınızda başarılar dileriz.

.....&.....

22.11. SANAYİ VE TİCARET BAKANLIĞI TÜKETİCİNİN VE REKABETİN KORUNMASI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ'NÜN “KONUTLARDA ZORUNLU GARANTİ BELGESİ” ÜZERİNE ODA GÖRÜŞÜ:

(Aşağıdaki değerlendirme TMMOB üzerinden Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'na iletilmiştir)

“Konutlarda Zorunlu Garanti Belgesi” uygulamasına temel olacak yasal çerçevede Tüketicinin Korunması yasası ve ilgili Garanti Belgesi Uygulama Yönetmeliğidir. 14.03.2003 gün ve 25048 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan 4822 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunu’nun 3.maddesi (c) fıkrasında ;

“c) Mal: Alış-verişe konu olan taşınır eşyayı, konut ve tatil amaçlı taşınmaz malları ve elektronik ortamda kullanılmak üzere hazırlanan yazılım, ses, görüntü ve benzeri gayri maddi malları,”

tanıma yer verilmiştir. Ayrıca 14 Haziran 2003 gün 25138 sayılı Resmi Gazete’de Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca yayınlanan Garanti Belgesi Uygulama Esaslarına Dair Yönetmelik ile “hangi malların garanti belgesi ile satılmak zorunda olduğunu, bunların azami tamir sürelerini ve garanti belgesinin onaylanmasına ve uygulanmasına ilişkin usul ve esasları ” düzenlenmiştir.

Ancak Yönetmeliğin 4. maddesi (f) fıkrasında,

“f) Mal: Alış-verişe konu olan taşınır eşyalardan Bakanlıkça, bu Yönetmeliğin eki listede tespit ve ilan edilen, garanti belgesi ile satılması zorunlu olan malı” olacak şekilde tanımlandığı için Yasa ve Yönetmelik arasında “ mal “ kavramı üzerine farklılık oluşmuş, Yasa kapsamında yer verilen konut, Yönetmelik kapsamı dışında tutulmuştur.

Konutların (sürekli ikamet veya yazlık amaçlı) garanti belgesi uygulaması kapsamına alınarak “ tüketicilerin daha güvenli, dayanıklı ve ekonomik konutlarda ikamet etmelerinin sağlanmasını mümkün kılacağını “ iddia etmek, doğru bir yaklaşım olarak gözükmemektedir.

Çünkü diğer malların satış, reklam vb süreçlerinde tüketici, üretici, ithalatçı vb firmalarla tüketici hakları açısından güvencesiz bir ortamda karşı karşıya kalmaması açısından garanti belgesi bir avantaj olurken, konut üretim sürecindeki asıl güvenceleri öncelikle çevreye ve afetlere duyarlı imar ve afet mevzuatı ve bu temelde çalışan kamu kurumları sağlar. İmar mevzuatında tanımlı ilgili idarelerin (belediye veya Valilik) yapılara vereceği Yapı Ruhsatı veya Yapı Kullanma İzinleri, bir prosedürün yerine getirilmesi olarak değil konutun esas “ garanti belgeleri” olarak algılanması gerekir.

Sağlıklı ve güvenli bir yapı üretim süreci, “ ham arsa”dan “imar parseli”ne giden harita ve kadastro, arazi kullanım planlaması ve yerleşimi aşamalarındaki karar ve uygulama süreçleriyle başlar. Bu süreçlerde bir çok mühendislik ve mimarlık meslek disiplinleri üyeleri ve Jeoloji Mühendisleri etkin olarak rol alırlar. Dolayısıyla bir bina için verilecek “

20. Dönem Çalışma Raporu 2004 – 2006

Garanti belgesinin “ tüketici tarafından mesleki etkinlikler açısından nasıl algılanması gerektiği açıklığa kavuşmuş olmalıdır.

Diğer yandan bir konut verilecek “ garanti belgesinin “ Garanti Belgesi Uygulama Esaslarına Dair Yönetmelik çerçevesinde işlevi ne olacaktır? Verilecek belge konutun “Afet Bölgelerinde Yapılacak Yapılar Hakkındaki Yönetmelik “ hükümlerine uygun olduğunu mu, yoksa konutta kullanılan örneğin elektrik tesisatının güvenliğini mi garanti edecektir. Eğer diğer mallardaki kabul edilebilir kullanım süreleri ile binaların/konutların kullanım süreleri karşılaştırılacak olursa “ garanti belgesi uygulamasının “ aynı kriterlere bağlanması mümkün görülmektedir.

Yukarıda bazı yönleriyle belirtmeye çalıştığımız konut üretim sürecindeki farklılıklardan dolayı diğer mallarda olduğu gibi bir “ garanti belgesi “ uygulaması yerine konutlarda, güvenlik, çevreye duyarlılık ve ekonomiklik açılarından esas olarak kamu yararı ve bilimsellik temelinde oluşturulmuş imar ve afet mevzuatı ile mesleki uygulama standartlarına uygun verilecek mühendislik, mimarlık ve plancılık hizmetlerinin güvence olarak görülmesi uygun olacaktır.

.....&.....

22.12. “YAPI DENETİMİ KANUN TASARISI TASLAĞI” ÜZERİNE GÖRÜŞLERİMİZ

(Aşağıdaki değerlendirme TMMOB’ye iletilmiştir)

GENEL DEĞERLENDİRME

a) Yapı Denetimi Kanun Tasarısı Taslağı'nın 1 maddesinde yasanın amacı, "can ve mal güvenliğinin temin edilmesine uygun yapı üretmek üzere, yürürlükteki mevzuat, imar planı, fen, sanat ve sağlık kuralları çerçevesinde yapı projelerinin ve yapıların denetimini ve yapı hasarı sebebiyle zarara uğrayanların haklarının korunması ile doğabilecek zararların tazminini sağlamak için gerekli usul ve esasları belirlemek" olarak belirtilmiştir. Bu tanıma göre düzenlenen alan kamusaldir.

Anayasa Mahkemesi'nin 11.12.1986 tarih ve 1985/11 E, 1986/29K sayılı kararında da yapı denetiminin bir kamu hizmeti olduğu açıkça belirtilmektedir.

Ana-yasa'nın 128. Maddesi 1. Fıkrasında "Devletin kamu iktisadi teşekkülleri ve diğer kamu tüzel kişilerinin genel İdare esaslarına göre yürütmekle yükümlü oldukları kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevler memurlar ve kamu görevlileri eliyle yürütülür" denilmektedir.

Kanun tasarısı taslağının tanımları içeren 3 maddesinin n Fıkrasında ise her türlü yapının Bakanlıktan aldığı izin belgesi ile çalışan ve münhasıran yapı denetimi ile uğraşan tüzel kişiliğe sahip yapı denetim kuruluşlarınca denetlenecekleri belirtilmektedir.

20. Dönem Çalışma Raporu 2004 – 2006

Bu kapsam içinde ele alındığında Yasa tasarısı bütünüyle, Anayasa'nın 128. Maddesinde belirlenen, kamu hizmetlerinin kamu görevlileri eliyle sürdürüleceği hükmüne açıkça aykırıdır.

b) Yasa tasarısının yapı denetim kuruluşlarının görevlerinin belirtildiği 6. Maddesi (a) bendinde "Proje müelliflerince hazırlanan, zeminin fiziki özelliklerinin tespit ve değerlendirilmesi ile yapının taşıyıcı sisteminin zemin ile uyumuna İlişkin hesap raporunu, mimari, statik, makina ve elektrik projeleri ile imar mevzuatı gereği mecburi olan her türlü hesap ve detayları, metraj ve keşifleri, yapı elemanlarına ve yapı malzemelerine İlişkin şartnameler ile deprem yangın ve benzeri tabii afetlere karşı dayanıklılığı kapsayan projenin fen ve sağlık kurallarına, hesap metotlarına, şartnamelere ve ilgili diğer standartlara uygunluk açısından İncelemek ve mevzuat hükümlerine uygun olanlar için sözleşmede öngörülen süre içinde uygunluklarına dair görüş vermek suretiyle, yapı projelerini ve eklerini kanunla öngörülen istisnalar hariç olmak üzere **bu kanunda belirtilen idareler dışında başka hiçbir kuruluşun vize veya onayına tabi olmaksızın** ilgili idareye teslim etmek" denilmektedir.

Bu madde özellikle koyu olarak belirttiğimiz kısımların bir hüküm olarak anılması ne anlama gelmektedir? **Kanun yapma tekniğinde bir kanun kendi zorunluluklarını belirtir. Başka yasa ve yönetmeliklerle konulmuş zorunlulukları ortadan kaldıracak maddeler getirmenin yasa koyucu açısından hiçbir amacı olamaz, (ki Anayasa ile, diğer yasa ve yönetmeliklerle verilen görevlerin başka kuruluşlarca kullanılmasının, bu yasanın uygulanmasına hiçbir olumsuz etkisi de bulunmamaktadır) Bu maddede kendi zorunluluklarını belirten yasa, ayrıca, Anayasa'nın 135. Maddesindeki kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarına verilen görevleri ve bu görevleri açıklayan TMMOB yasa ve yönetmeliklerinin gerekmediğini de belirtmekte "Bunların uygulanmasına gerek yoktur" demektedir. Bu hususun yasanın amaç unsuru ile hiçbir ilgisi olamaz.** Bu hüküm ile TMMOB ve bağlı odaların Anayasa'dan ve kendi yasa ve yönetmeliklerinden aldığı yetki ile yıllardır sürdürdüğü mesleki denetim ve vize uygulaması ortadan kaldırılmakta, proje hazırlayanların bu yasa ve yönetmeliklere uymaması İfade edilmektedir. Anayasa 135. Maddede ve TMMOB yasası 2/b bendinde mesleki kamu kuruluşlarının amaçları, "...mesleğin genel menfaatlere uygun olarak gelişmesini sağlamak, meslek mensuplarının birbirleriyle ve halk ile olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hakim kılmak üzere meslek disiplinin ve ahlakını korumak için gerekli gördüğü bütün teşebbüs ve faaliyetlerde bulunmak "olarak belirlemişken, bu yetkilerin, kendi uygulaması ile ilgili hiçbir engel teşkil etmediği halde başka bir yasa ile ortadan kaldırılması, hem Anayasa'ya ve TMMOB Kanunu'na, hem de amaç unsuru olmadan hüküm tesis edildiği için yasa yapma tekniğine aykırıdır.

c) Yasa tasarısında eski yasadaki kapsam genişletilerek eski yapıların güçlendirilmesi ve kamu kuruluşlarının binalarının da o kuruluşun takdirine bağlı olarak denetim kapsamına alınması sağlanmıştır. Ayrıca, eski yasada yer almayan zemin etüdü, jeolojik- jeoteknik etüd gibi kavramlar da yasa tasarısında yer alarak binanın yalnızca yer üstünde olan kısmı değil, güvenliği açısından zemin ve temel hususları da dikkate alınmış izlenimi verilmektedir. Ancak yasanın genel gerekçesinde zemin ile ilgili hususların hiç anılmaması ve yıkımların diğer hususlardan kaynaklandığı gibi bir ifade kullanılması, ayrıca yasa tasarısının

20. Dönem Çalışma Raporu 2004 – 2006

bütününde zemin koşulları ile ilgili hususların denetimi ile ilgili somut bir açıklama getirilmemesi nedeniyle bu kavramların anılmasının çok bir anlam taşımadığı ortaya çıkmaktadır.

d) Eski yasadan farklı olarak denetçi mimar mühendis dışında kontrol elemanı kavramına yer verilmiş, denetçi mimar mühendislerin kim olabileceği (mimar, elektrik mühendisi, makina mühendisi ve inşaat mühendisi) açıkça tanımlanırken kontrol elemanı mühendislerin kimler olduğu konusunda bir açıklama getirilmemiştir. Yasa tasarısı, bu konudaki düzenlemenin yönetmelikle yapılacağına dair bir ifade de taşımadığından uygulamanın nasıl yapılacağı belli değildir.

e) Yasa tasarısının 12. Maddesinde, yapı müteahhidinin yapının şantiye şefi olması durumunda ilgili mimar veya mühendis ve mimarların mimar mühendis odalarına üye olmaları zorunlulukları daraltılmıştır. Bu hüküm TMMOB Kanunu'na açıkça aykırıdır.

f) Yapı denetim kuruluşunun denetlendiği yapı ile ilgili sorumluluk süresi yeni yasa tasarısında anılmamıştır. (Yapı müteahhidinin sorumluluk süresi düzenlenmiştir) Bu durum, süresiz sorumluluk gibi algılanabileceği gibi, ileride hukuki bir boşluğa da yol açabilir, (hiçbir sorumluluk süresiz olamaz) Sorumluluk yapı ömrü ile mi sınırlıdır? Bu hususa açıklık getirilmelidir.

g) Eski yasaya göre tanımların arttırıldığı (M. 3) görülmektedir. Bu tanımlara "Zemin Etüdü" ve "Sicil Belgesi" aşağıdaki şekilde eklenmelidir.

Zemin Etüdü: Yapının inşası veya güçlendirilmesi öncesinde zeminin fiziksel ve mekanik özelliklerini belirlemek amacıyla yerinde ve/veya laboratuvar deney ve araştırma yöntemleri kullanılarak, yapı parselini kapsayan imar planına esas jeolojik-jeoteknik etüt raporu yönlendiriciliğinde gerçekleştirilen, jeoteknik tasarım içeren raporlarıyla bütün olan çalışmalardır.

Sicil Belgesi : 6235 sayılı TMMOB Yasa hükümleri gereğince serbest mühendislik ve mimarlık hizmetlerinin yerine getirilmesinde gerek disiplin, gerekse de diğer engellerin olmadığını gösterir ilgili meslek odasınca verilen belge.

h) Yapı denetim kuruluşlarının ortakları olabilecek denetçi mühendis kavramı kaldırılmalı, inşaat alanında hizmet veren tüm mühendislik disiplinlerinin bu şirketlere ortak olmaları sağlanmalıdır.

Ayrıca bir unvan gibi belirlenen "Denetçi mühendis ve mimar" ile ne olduğu belli olmayan "Kontrol elemanı" tanımları da değiştirilmelidir. "Denetim kuruluşu mimar ve mühendisi" ve "Kontrol mimar ve mühendisi" tanımları getirilmesi daha uygundur.

B) MESLEKİ DEĞERLENDİRME

a) Yapı denetim kuruluşlarının görevlerinin sayıldığı 6. Maddenin ç bendinde "duruma göre gerekli olan jeolojik ve jeoteknik etüt raporları örnekleri ile gerekli diğer belgelerin ilgili İdarelerden alınıp alınmadığını kontrol etmek" ifadesi

kullanılarak bu raporlardan hiçbir şey anlaşılmadığı açıkça ortaya konulmuştur. Hangi jeoteknik raporu ilgili idareden alınacaktır? Bu iki raporun aynı anlamda kullanıldığı ve yapı denetim faaliyetinde ilgili idarelerden alınan imara esas jeolojik etüt raporunun kopyasının projeye eklenmesinin yeterli görüleceği bu ifadeden açıkça ortaya çıkmaktadır. Bu mantıkla yıllardır ihmal edilen jeoteknik etüt ve zemin etüt raporlarının yine denetim dışı bırakılacağı, yapılmalarının takdire bağlı kalacağı ortadadır.

b) Yasa tasarısının 25. Maddesinde, "Zeminin fiziki özelliklerinin tespitini ve değerlendirilmesini de ihtiva eden statik proje" tanımı ile jeoteknik etüt ve zemin etüdü kavramlarından yine vazgeçilerek kapsamı çok daha geniş olan bu etütler "zeminin fiziki özelliklerinin tespiti" düzeyine indirgenmiş, ayrıca statik projenin İhtiva edeceği bir husus olarak tanımlanmıştır.

Bilimsel gereklere, onlara bağlı olarak yapılır. Bu etütleri yapma konusunda jeoloji mühendisliği disiplini yetkili olmasına rağmen yasa tasarısında sağlam bina yapımı için temel önemde olan bu etütler statik projenin ihtiva edeceği bir husus olarak tanımlanarak denetçi mühendis kavramı içinde yer alan inşaat mühendislerince denetleneceklerinin sinyali verilmektedir. Denetçi mühendislik disiplinleri sayılırken bu etütlerin denetimi için kesinlikle jeoloji mühendisliği meslek disiplinine de yer verilmelidir. Aksi takdirde bu etütlerin sunduğu verilere göre yapılacak statik proje ve temel sistemi seçiminin denetimi eğer zemin etüdü verileri doğru değilse, tek başına hiçbir anlam ifade etmez.

c) M. 32'de tazminat dışı kalan yapı hasarı tanımında, ileride yapı denetim kuruluşunu sorumluluktan kurtaracak ve zarara uğrayanın hiçbir hak iddia edememesi sonucunu doğuracak hükümler yer almaktadır. Şu hüküm özellikle irdelenmelidir.

"Bu kanunun uygulanmasında yapı denetim kuruluşunun yazılı ihtarına rağmen, yapı sahibi ve yapı müteahhidi ve şantiye şefi tarafından gerekli önleyici tedbirleri almayan, parsel dışında meydana gelen ve yapıda hasar oluşturan yer kayması, kaya ve çığ düşmesi ve sel baskını tazmine esas tabii afet sayılmaz"

Yukarıdaki durumda yapı denetim kuruluşunun yazılı ihtarına rağmen gerekli önleyici tedbir alınmıyorsa bu durumda sorumluluktan kurtulma hali değil, yapının inşaatının durdurulması söz konusu olmalıdır. Ayrıca parsel dışında meydana gelmesi olası doğa olayları sayılırken, bunlar takdiri İlahi gibi gösterilmekte, mühendislikte öngörülecek bu olayların gerçekleşme olasılığı olan yerlerde yapılaşmaya izin verilmemesi gerekirken, buralarda da yapılaşmaya izin verileceğinin sinyalleri verilmekte, ancak olası bir zararda yapı denetim kuruluşunun tazminat yükümlülüğü ortadan kaldırılmaktadır. Bu yerlerde can ve mal kaybına uğrayan şahısların haklarının gasbedilmesi sonucunu doğuracak bu hüküm tamamen kaldırılmalıdır.

d) Tasarıda tanımlar bölümünde 3/o bendinde yer alan laboratuarlarda yalnızca yapı malzemeleri ile ilgili hammadde ve mamul maddelerin araştırılmasının yapılmasının öngörülmesi eksik bir düzenlemedir.

Kanun tasarısının bu maddesinin, etütle ilgili boyutunda yer alması gereken zemin araştırmaları ile ilgili zemin laboratuvar hizmetlerini de kapsayacak şekilde düzenlenmesi gerekir.

.....&.....

22.13. İL ÖZEL İDARESİ KANUNU, BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ KANUNU VE BELEDİYE KANUN TASARILARI ÜZERİNE GÖRÜŞLER

(Aşağıdaki değerlendirme TMMOB'ye iletilmiştir)

İl Özel İdaresi Kanunu, Büyükşehir Belediyesi Kanunu ve Belediye Kanunu tasarıları Kamu Yönetimi Temel Kanun Tasarısı ilkeleri çerçevesinde oluşturulmuş tasarılardır. Bu açıdan tasarıların içeriğine yönelik detay bir değerlendirme yapılmamıştır. Kamu Yönetimi Temel Kanun Tasarısı üzerine yapılan her türlü eleştiri ve değerlendirme tasarılar için de geçerlidir.

Ancak ülkemizin afet gerçekliği göz önüne alındığında toplum için son derece önemli bir konuda her üç tasarımın yaklaşımı önem kazanmaktadır. Tasarılar tüm kamusal hizmetlerde olduğu gibi afet hizmetlerinde de ticarileştirmeyi ve yerelleşmeyi ön plana aldığı görülmektedir.

İl Özel İdaresi Kanunu Taslağında, **İl Özel İdaresinin görev, yetki ve sorumluluklarını** düzenleyen 6. Maddenin (c) fıkrasına göre özel idareler “ mahalli müşterek nitelikteki her türlü imar, bayındırlık, afet, acil yardım ve kurtarma konularında” görevli ve yetkili sayılmışlardır. **Stratejik plan ve çalışma programı** başlıklı **32. maddesinde** “ ulusal ve bölgesel planlara uygun olarak, bayındırlık ve iskan, imar, doğal afet hizmetlerine ilişkin orta veya uzun vadeli stratejik plan ve bu planını yıllık dilimlerini oluşturmak üzere çalışma programını hazırlamak “ görevi **Valilere** verilmiştir.

Acil durum planlaması başlıklı **56. madde de** “ İl özel idaresi, yangın, sanayi kazaları, deprem ve diğer doğal afetlerden korunmak veya bunların zararlarını azaltmak amacıyla ilin özelliklerini de dikkate alarak gerekli afet ve acil durum planlarını yapar, ekip ve donanımı hazırlar.

Afet planların hazırlanmasında varsa il ölçeğindeki diğer afet planlarıyla da koordinasyon sağlanır ve ilgili bakanlık, kamu kuruluşları, meslek teşekkülleriyle üniversitelerin ve diğer mahalli idarelerin görüşleri alınır. Planlar doğrultusunda halkın eğitimi için gerekli tedbirler alınır.

Bu konuda kamu kuruluşları, üniversiteler ve ilgili meslek teşekkülleriyle ortak programlar uygulanır. İl özel idaresi, il dışında yangın ve doğal afetler meydana gelmesi durumunda, bu bölgelere gerekli yardım ve destek sağlayabilir” denilmiştir.

Büyükşehir Belediyesi Kanunu Tasarısı Taslağının 7. maddesinde “ Büyükşehirin ekonomik, sosyal ve fiziki gelişimine ilişkin olarak, ilçe ve il kademe belediyelerinin görüşlerini almak suretiyle **stratejik planları, yıllık hedefleri ve yatırım programlarını hazırlamak görevi** verilen Büyükşehir Belediyeleri için **b)** fıkrasında “ Büyükşehir belediye ve mücavir alan sınırları içinde nazım imar planı ve çevre düzeni planını yapmak, yaptırmak ve onaylayarak uygulamak; büyükşehir içindeki belediyelerin nazım plana uygun olarak hazırlayacakları uygulama imar planlarını, bu planlarda yapılacak değişiklikleri ve imar islah planlarını aynen veya tadilen onaylamak ve uygulanmasını denetlemek, nazım imar planının yürürlüğe girdiği tarihten itibaren iki yıl içinde uygulama imar planlarını yapmayan ilçe ve ilk kademe belediyelerinin uygulama imar planlarını yapmak veya yaptırmak” ile **t)** fıkrasında “ **İl düzeyinde yapılan planlara uygun olarak, doğal afetlerle ilgili planlamaları ve diğer hazırlıkları büyükşehir ölçeğinde yapmak,** gerektiğinde diğer afet bölgelerine araç, gereç ve malzeme desteği vermek; itfaiye ve acil yardım hizmetlerini yürütmek, patlayıcı ve yanıcı madde üretim ve depolama yerlerini tespit etmek, fabrika ve sanayi kuruluşlarını yangına ve diğer afetlere karşı tedbirler yönünden denetlemek” görevi verilmiştir.

Belediye Kanunu Tasarısının Belediyelerin görev, yetki ve sorumluluklarını düzenleyen 14. maddesinde “**Belediye, belediye sınırları içinde mahalli müşterek nitelikteki her türlü imar, itfaiye, acil yardım ve kurtarma hizmetlerinin kararlaştırılması, yürütülmesi ve denetlenmesi konularında**” Belediyelerin görevli ve yetkili olduğu belirtilmiştir. Taslağın **Acil durum planlaması** başlıklı 53. maddesinde “ Belediye, **yangın, sanayi kazaları, deprem ve diğer doğal afetlerden korunmak veya bunların zararlarını azaltmak amacıyla beldenin özelliklerini de dikkate alarak gerekli afet ve acil durum planlarını yapar,** ekip ve donanımı hazırlar. Afet planların hazırlanmasında varsa il ölçeğindeki diğer afet planlarıyla da koordinasyon sağlanır ve ilgili bakanlık, kamu kuruluşları, meslek teşekkülleriyle üniversitelerin ve diğer mahalli idarelerin görüşleri alınır.

Planlar doğrultusunda halkın eğitimi için gerekli tedbirler alınır. Bu konuda kamu kuruluşları, üniversiteler ve ilgili meslek teşekkülleriyle ortak programlar uygulanır. Belediye, belediye sınırları dışında yangın ve doğal afetler meydana gelmesi durumunda, bu bölgelere gerekli yardım ve destek sağlayabilir” denilmiştir.

Dünya Bankası ile yapılan MEER kredi anlaşmasının dayandığı temel anlayış bu tasarılar da kendini göstermektedir. Kamusal bir hizmet olmasına rağmen imar ve afet hizmetleri ticarileştirilmekte, afet ve imar gibi ekonomik, teknik, sosyal, psikolojik boyutların iç içe geçtiği bir olgunun **Dünya Bankası’nca** şekil ve içerik açısından denetlenen, sigorta şirketlerinin ve özel işletmelerin kontrolünde bir piyasa alanı haline getirilmeye çalışılmakta, artık bir “Müşteri” olan yurttaş, afet ve imar hizmetlerini de satın almak zorunda bırakılmaktadır.